

§ 10

Underlag för budget 2016 med inriktning 2017 och 2018 för Älvsjö stadsdelsnämnd

Dnr 1.2.1.101-2015

Beslut

- Stadsdelsnämnden godkänner underlag för budget 2016 med inriktning för 2017 och 2018 samt överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Reservation från Johan Nilsson m.fl. (M), Jan Bressler (FP) och Evy Kjellberg (C) till förmån för egna förslag till beslut.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen har upprättat förslag till budget 2016 med inriktning för 2017 och 2018 för Älvsjö stadsdelsnämnd.

Förslag till beslut (M)

Johan Nilsson m.fl. (M) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt följande.

1. Stadsdelsförvaltningens förslag till beslut avslås.
2. Stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en flerårsbudget i överensstämmelse med vad som anförs i detta beslut samt i enlighet med Moderaternas budgetreservation i kommunfullmäktige.
3. Därutöver anförs följande.

Moderaterna vill fortsätta att genomföra satsningar på stadsdelsnämndens kärnverksamheter; äldreomsorg, förskola och social omsorg. Inom dessa verksamheter måste kvalitetsarbetet fortgå och nya arbetssätt och metoder prövas i syfte att stärka kvaliteten för den enskilde brukaren. I majoritetens förslag till flerårsbudget finner vi ett antal sådana satsningar som vi ställer oss bakom.

Vi tycker att ovanstående områden är de allra viktigaste och de går före vissa onödiga och meningslösa satsningar som majoriteten presenterar i sin flerårsbudget. Bland dessa hör att utveckla arbetet med inkluderings- och demokratifrågor. Satsningar på demokrati bör, om det behöver göras, ske från staden centralt och är för dyrt och svårt att driva på stadsdelsnivå. Vidare ser vi inte på vilket sätt nedlagt arbete på genusbudgetering kommer att utveckla verksamheten, och vi tror att det finns andra områden än inkluderingsfrågor som är viktigare att genomföra en utbildningssatsning för stadsdelens medarbetare i.

Majoritetens ambition att driva en egen hemtjänst och larmmottagning är enormt kostnadsdrivande vilket går ut över all övrig verksamhet. Det framgår även av majoritetens flerårsbudget att detta kan påverka möjligheten till en budget i balans vilket vi tycker är mycket anmärkningsvärt och ett allvarligt sätt att sköta ekonomin på. Vi finner inte heller svar på hur majoriteten tänker effektivisera verksamheten för att på så sätt få balans i ekonomin.

Moderaterna saknar i stället satsningar kring andra stora områden som definitivt är utmaningar att bära inför framtiden. Alldeles nyligen gick att läsa¹ hur missbruket ökar i Älvsjö. Moderaterna tycker det är viktigare att driva frågor kring ett ökat missbruk än principen att det ska finnas en kommunalt driven hemtjänst!

Utöver ovanstående vill Moderaterna också genomföra satsningar på ökad trygghet i vårt närområde, på en fortsatt utbyggd kollektivtrafik samt regionaltåg som stannar i Älvsjö, på en ren och fin utomhusmiljö och på bättre parkeringsmöjligheter i Älvsjö centrum t.ex. genom ett parkeringsgarage. Inom miljöområdet vill vi verka för att minska energianvändningen ytterligare i stadsdelens verksamhetslokaler samt underlätta för Älvsjöborna att göra klimatsmarta val i vardagen, exempelvis genom att välja cykel och kollektivtrafik före bil. En åtgärd kan därför vara fler cykelbanor i vårt område. Att den borgerliga alliansen lagt grunden för Älvsjöskogens naturreservat är något vi i Älvsjö kan vara stolta över och satsningar kring naturreservatet och dess nyttjande bör genomföras. Älvsjö bör också kunna ligga i framkant när det gäller så kallad urban odling.

Eftersom antalet ungdomar ökar i området stöder Moderaterna förslaget att Ungdomens Hus behöver större och mer ändamålsenliga lokaler. I det korta perspektivet behöver nuvarande lokaler en enklare upprustning. Vi tror att det är bättre att samla resurserna till *en* mötesplats med hög kvalitet och brett utbud av aktiviteter, än att försöka skapa fler mötesplatser i stadsdelen.

Vi kan också konstatera att Älvsjö växer som aldrig förr och vi kommer att få många fler invånare de närmaste åren. I takt med detta är det också viktigt att all form av samhällsservice utvecklas. Moderaterna tycker att stadsdelsnämnden ska samverka mer med näringslivet för att föra en dialog om hur stadsdelen kan utvecklas på bästa sätt.

Vi Moderater är övertygade om att vi kan genomföra våra prioriterade satsningar, och därmed öka medborgarnas nöjdhet med den

kommunala servicen, utan att för den sakens skull behöva höja skatten för vanliga löntagare. Den rödgröna majoriteten slösar bort den genomförda skattehöjningen på onödiga prestigeprojekt som inte gör Stockholmarna varken nöjdare eller gladare.

¹ Rapport om Socialtjänstens kontakter med vuxna med missbruksproblem, Stockholms Stad 2014, publicerad i Dagens Nyheter 2015-03-12

Förslag till beslut (FP)

Jan Bressler (FP) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt följande.

- Stadsdelsförvaltningens förslag till beslut avslås.
- Att stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med ett underlag för budget 2016 med inriktning 2017 och 2018 i överensstämmelse med vad som anförs i detta beslut samt i enlighet med Folkpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige och i Älvsjö SDN budget 2015
- Att därutöver anföra följande:

Inledning

Folkpartiets Stockholm är den plats i Sverige, Europa och världen där varje individ oavsett bakgrund är mest fri att forma sin egen framtid och att bidra till samhällets framåtskridande. I en växande stad, som ska fungera bra för människor i alla åldrar och med olika livsstilar, krävs att vi skapar förutsättningar för människor att själva utforma sina liv från förskolan till äldreboendet och allt däremellan. Både staden och samhället ska vara öppet, transparent och tolerant för människors olika livssituationer och olika livsval.

Förskola

Förskolan är det första steget i det livslånga lärandet och är för många barn det första steget mot att bli en alltmer självständig individ som kan utveckla sina egna förmågor och intressen. Tiden i förskolan ska vara en tid av omsorg, lek och av lustfyllt lärande och utgångspunkten ska vara varje barns förmåga, lust och vilja att lära. Stockholms stad ska erbjuda förskolor med hög kvalitet, kvalificerad pedagogik och stor valfrihet.

Under de två gångna mandatperioderna har förskolan varit en av stadens allra mest uppskattade verksamheter, med några av landets minsta barngrupper, genomgående en hög kvalitet och en stor mångfald i pedagogiska inriktningar. Vi ska värna detta och utveckla valfriheten så att det blir enklare för föräldrar att välja förskola och att kunna vara trygga med att förskolan håller en hög kvalitet.

Folkpartiet står upp för valfrihet för föräldrar och barn och för en förskola i världsklass.

Den nya majoritetens budget innebär ytterst magra påslag till förskolorna, som riskerar att leda till kvalitetsförsämringar och större barngrupper. Den lönesatsning som gjordes i förra mandatperioden fullföljs inte av den nya majoriteten utan nedskärningar och större barngrupper kommer att bli konsekvensen.

Förskolan ska vara fri från gifter och kemikalier som kan påverka barn negativt. Därför ska stadsdelen prioritera att implementera kemikalieplanen och med hjälp av Kemikaliecentrum ta fram en särskild åtgärdsplan för att uppnå en giftfri förskola.

Barn, kultur och fritid

Alla barn ska kunna delta i fritids- och idrottsaktiviteter på lika villkor. Hade Folkpartiets budget gällt så hade stadsdelarna fått resurser för att utvidga fritidspengen för barnfamiljer med ekonomiskt bistånd till en bredare åldersgrupp. Vi tror att pengarna hade gjort mycket mer nytta för detta ändamål än att anställa byråkrater i form av kultursekreterare.

Äldreomsorg

För Folkpartiet är det en självklarhet att äldre fortsätter att vara individer hela livet. Det är viktigt att stadsdelsnämnden ständigt prioriterar äldres valfrihet och självbestämmande. Äldre ska ha större möjligheter att delta i aktiviteter och få komma ut. Stadsdelsnämnden ska se till att det finns verksamheter för äldre som håller öppet även på sommaren och under storhelgerna, då många är som ensamast. Stadsdelsnämnden ska ge stöd till föreningar att erbjuda verksamheter på sommaren.

Alla har rätt till ett bra boende. Vi vill låta alla äldre över 85 år som så vill få plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende. Servicehusen är en viktig del att bevara och utveckla för att ge ett alternativ för de som behöver.

Att Älvsjö ska starta upp en hemtjänst i egen regi kommer att innebära en börda för budgeten och i förlängningen minskade resurser till våra äldre. Marknaden är mättad med hemtjänstföretag och därför finns det inget behov efter hemtjänst i kommunal regi. Oavsett driftform så finns det bra eller dåliga utförare. Det finns ingen kvalitet som heter kommunal.

Undernäring hos äldre är en dold folksjukdom. Självklart ska man

som äldre kunna välja mellan olika rätter om man får mat via hemtjänsten eller på boendet.

Arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd

Som ett resultat av Alliansens målmedvetna arbete är antalet personer med ekonomiskt bistånd i staden rekordlångt. Det är viktigt att stadsdelsnämnden i samverkan med arbetsmarknadsnämnden fortsätter att arbeta för att slussa personer från bidrag till arbete.

Hade Folkpartiets budget gällt så hade stadsdelarna fått resurser för att låta personer med ekonomiskt bistånd behålla 35 procent av intjänad arbetsinkomst utan att det hade påverkat rätten till bistånd.

Unga vuxna ska kunna påbörja ett självständigt liv, inte behöva försörja sina föräldrar. Vi vill att unga under 21 år som bor hemma hos sina föräldrar ska kunna tjäna ett obegränsat belopp utan att det påverkar den övriga familjens rätt till försörjningsstöd.

Stadsdelsnämnden ska fortsätta satsningen på feriejobb och fördjupa dialogen med det privata näringslivet. Hade Folkpartiets budget gällt så hade stadsdelsnämnden fått resurser för att även börja erbjuda feriejobb på helgerna.

Stadsdelsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare för framtidens arbetskraft. Nämnden ska börja anställa studenter enligt den modell för studentmedarbetare som finns i ett flertal länder, där studenter arbetar några timmar i veckan vid sidan om sina studier, med uppgifter som ligger i linje med studierna.

Stadsdelsnämnden ska börja anställa ungdomar enligt det avtal om yrkesintroduktionsanställningar som nåtts mellan arbetsmarknadens parter.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

För Folkpartiet är det en självklarhet att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att leva som andra.

Bedömningen av stöd och service till personer med funktionsnedsättning måste bli mer likvärdig och rättssäker. Handläggarna måste få möjlighet till ökad specialisering inom en viss typ av funktionshinder.

Hade Folkpartiets budget gällt så hade deltagare i daglig verksamhet fått höjd habiliteringsersättning, friskvårdsbidrag och möjlighet till friskvård på arbetstid. Vi hade höjt beloppsgränsen för ledsagares

omkostnader och tydliggjort riktlinjerna för att bland annat säkerställa föräldrars rätt till ledsagning till barnens aktiviteter.

Individ- och familjeomsorg

Situationen för många socialsekreterare är pressad, och personalomsättningen är för hög. Att bara skjuta till mer pengar räcker inte. För att behålla socialsekreterarna krävs att stadsdelsnämnden arbetar aktivt och ambitiöst med ledarskap, handledning och karriärmöjligheter. Precis som i andra yrken där man arbetar med människor i utsatta situationer är möjlighet till handledning och professionellt stöd viktigt.

Hemlösheten måste bekämpas genom tidiga insatser. Vi föreslår att stadsdelsnämnden inrättar en funktion som hyresrådgivare, för att tidigt hjälpa familjer som riskerar vräkning. Socialtjänsten bör fördjupa dialogen med privata och kommunala hyresvärdar för att kunna ingripa tidigt.

Utsatta barn måste få ökat stöd. Samarbetet mellan skola och socialtjänst måste fördjupas, och socialtjänsten måste öka kunskapen om ungas utsatthet på nätet. Stadsdelsnämnden bör inrätta en särskild funktion som fältassistent på nätet.

Trygghet

Det är viktigt att stadsdelsnämnden arbetar övergripande kring trygghetsfrågorna i nära samarbete med föreningar, polis, brandförsvaret, fastighetsägare och föräldrar. Prioriterade områden inkluderar arbetet mot olaglig mopedkörning, snabb bortforsling av utbrända bilar och bättre möjligheter för medborgarna att anmäla klotter, trasig belysning och andra brister i stadsmiljön.

Våld i nära relationer måste uppmärksammas. Hemtjänstpersonal bör utbildas i att våga se och våga anmäla våld i nära relationer som drabbar äldre. Stadsdelsnämnden ska föra en dialog med hyresvärdar och uppmuntra dem att ansluta sig till projekt till mot våld i hemmet, till exempel projektet Huskurage.

Stadsplanering

För att underlätta medborgarinflytandet och minska antalet överklagade detaljplaner måste den nödvändiga dialogen med medborgarna komma igång tidigare och bli effektivare. Folkpartiet vill verka för att få en bättre samrådsprocess och arbeta för att öka förutsägbarheten och öppenheten i processen. Det gäller både vid förtätning och vid planering av nya stadsutvecklingsområden.

Att utveckla Stockholms ytterstad kräver att man redan på ett tidigt

stadium i planeringen tar in invånarnas åsikter och i ett nära samarbete med stadsdelsnämnden planerar den tillkommande bebyggelsen. Det är också viktigt att tidigt slå fast att dessa områdets gröna värden ska hanteras varsamt när ny bebyggelse planeras.

Vi vill verka för att värna Älvsjös villaområden i högre grad än idag. Varje komplettering med ny bebyggelse och förtätning i trädgårdsstaden måste noga bedömas utifrån en rad olika faktorer, inte minst hur de arkitektoniska värdena i omgivande bebyggelse påverkas och hur det nya huset påverkar områdets karaktär.

Älvsjö Station, dess utformning samt dess brister är en återkommande fråga bland medborgarna i Älvsjö. Avsaknaden av en nedåtgående rulltrappa samt att man inte skall gå i rampen utan endast till för cyklister har skapat en stor irritation. Vi vill verka för att få en stationslösning som kommer tillrätta med dessa problem.

Idrott

En forcerad satsning på nya hallar är något Folkpartiet vill prioritera. 11-mannaplanen och dubbelhallen vid Kämpetorp skola måste byggas snarast. För oss är det viktigt att satsa på detta eftersatta område. Även en idrottshall vid Sjöängen är något vi i folkpartiet vill satsa på.

I övrigt hänvisar vi till Folkpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige.

Förslag till beslut (C)

Evy Kjellberg (C) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt följande.

1. Stadsdelsförvaltningens förslag till beslut avslås.
2. Stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med ett underlag för budget 2016 med inriktning 2017 och 2018 i överensstämmelse med vad som anförs i detta beslut samt i enlighet med Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige och i Älvsjö SDN budget 2015
3. Därutöver anförs följande.

Centerpartiet står för en närodlad politik där beslut ska fattas så nära människor som möjligt. Stockholm/Älvsjö ska vara en stad där företagsamhet frodas, människor upplever frihet, trygghet och alla är välkomna.

Politikens uppgift är att garantera kvalitet och se till att skattepengarna används på bästa sätt. Staden ska erbjuda stockholmarna en välfärd med stor valfrihet och mångfald bland utförarna. Under alliansens tid gick staden med överskott årligen. Trots överskott och

vänstermajoritetens skattechock 2015 ser förslaget till underlag för budget med inriktning 2017 och 2018 inte ljust ut för stadsdelen. Älvsjö SDN borde fått en större del av den höjda skatten, som drabbat medborgarna.

I den sammanfattande ekonomiska analysen varnar förvaltningen för att det blir svårt att få en ekonomi i balans under planperioden då nämndens budget, enligt plan, kommer att vara oförändrad under planperioden. Effektiviseringar och/eller volymminskningar måste till med cirka 14mkr per år för att klara ökade löner och priser.

Nedan citat från förslaget

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning: ”en ekonomi i balans förutsätter tilldelning av resurser motsvarande kommande volymökningar”

Förskola, löneökning: ”svårt för resultatenheterna att uppnå budget i balans

Förskola, ersättningslokaler: ”förskoleverksamheten totalt sett får svårigheter att uppnå en ekonomi i balans kommande år”

Individ- och familjeomsorg samt barn, kultur och fritid: ”Om antalet ärenden och därmed antalet insatser fortsätter öka, kommer det bli mycket svårt att uppnå en ekonomi i balans för verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg”

Äldreomsorg, hemtjänst: ”Nytt ersättningssystem för hemtjänst har inneburit ökade kostnader”

Äldreomsorg, hemtjänst i egen regi och larmmottagning: enligt budget 2015 ska Älvsjö SDN starta hemtjänst i egen regi och inrymmas inom beslutad budgetram, ”vilket kan påverka möjligheterna att uppnå en budget i balans under planperioden”

Ovanstående sammanfattande analys visar att det kommer att bli oerhört svårt och omöjligt att få en budget i balans under planperioden om inte stora volymminskningar och effektiviseringar görs. Dessa har inte preciserats. Den rödgrönrosa majoriteten bör överväga och dra tillbaka sitt beslut om att starta upp hemtjänst i egen regi och larmmottagning för att få ned kostnaderna och bidra till en budget i balans.

Centerpartiet säger nej till att kommunal hemtjänst och larmmottagning i egen regi startas i Älvsjö SDN, budget 2015 samt nu underlag för budget 2016 med inriktning 2017 och 2018.

Centerpartiet säger ett bestämt nej till detta. Älvsjö SDN har en bra hemtjänst med många duktiga privata utförare och nöjda brukare. Förvaltning och nämnd har påbörjat och fortsätter arbetet för

ytterligare ökad kvalitet. Någon efterfrågan av kommunal hemtjänst har inte redovisats. Det framgår inte heller hur stora kostnaderna blir att starta upp denna verksamhet från grunden. Dessa pengar bör kunna användas bättre till glädje för de äldre och övriga innevånare i Älvsjö SDN-område.

För att stadsdelsnämnden driver hemtjänst och larmmottagning i egen regi är ingen garanti för en bra/bättre kvalitet i sig uppnås. Därför motsätter vi oss att den nya vänstermajoriteten kommunaliserar verksamhet enbart för att de inte gillar privata aktörer. Centerpartiet förespråkar äldrevård i olika former och med mycket hög kvalitet samt stor valfrihet för den enskilde. Kvalitet och rätten att välja är det väsentliga – inte driftsformen.

För övrigt hänvisar jag till Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige och min reservation, Älvsjö SDN budget 2015.

Beslutsgång

Ordföranden yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ordföranden ställde förslagen mot varandra och förklarade att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag. Johan Nilsson m.fl. (M), Jan Bressler (FP) och Evy Kjellberg (C) reserverade sig mot beslutet.

Ersättaryttrande (KD)

Ersättaren Camilla Sarfors (KD) anmälde ett ersättaryttrande enligt följande.

Om jag hade haft rösträtt skulle jag ha yrkat enligt följande:

1. Att avslå Älvsjö stadsdelsnämnds förslag till beslut
2. Stadsdelsnämnden ges i uppdrag att återkomma till nämnden med underlag i överensstämmelse med vad som anförs nedan.
3. Att därutöver anföra följande:

Stadsdelsnämnderna har en viktig roll i staden genom att vara en lokal länk samt ansvara för dialog mellan medborgare och stadens organisation och förtroendevalda. Nämnderna ansvarar för många av de frågor som påverkar människors vardag och välfärd.

Kristdemokraterna värnar valfriheten inom barnomsorg, skola och äldreomsorg. Vi vill minska barngruppernas storlek i förskolan och erbjuda alla som är över 85 år och som så önskar rätt till äldreboende.

Förskoleverksamhet

Barnomsorgen finns till för barnen och inte tvärtom. Föräldrar ska kunna välja den barnomsorg som är bäst för deras barn. Det kan

handla om både förskola och pedagogisk omsorg i hemmet i form av dagbarnvårdare, flerfamiljssystem eller egen omsorg. Föräldrarna ska ha tillgång till god information om olika utförare och olika former av barnomsorg för att kunna göra ett aktivt val. Fristående och kommunala verksamheter ska behandlas lika. Stockholms stad ska erbjuda vårdnadsbidrag till de föräldrar som väljer att på egen hand sköta omsorgen om sina barn.

Förskolans organisation ska säkerställa att alla barn blir sedda och känner sig trygga. Små barngrupper är viktigt för att barn ska kunna knyta an och känna trygghet och arbetsro. Inte minst är det viktigt för de yngsta barnen. Antalet barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) bör därför inte vara fler än 12 barn per grupp och grupperna för de äldre barnen (4-5 år) bör inte bestå av fler än 15 barn. Vi noterar att majoriteten eftersträvar mindre barngrupper men saknar en finansieringslösning. Vi vill att majoriteten snarast tar fram en sådan finansieringslösning.

Lärandet förutsätter trygghet och omsorg. Den delen måste prioriteras när alltmer fokus läggs på språk och matematik. Kristdemokraterna vill lyfta omsorgsperspektivet mer än vad som görs idag.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Den öppna förskolan är en uppskattad och efterfrågad verksamhet. Den erbjuder viktig stimulans och gemenskap till barn och stöd och utbyte till föräldrar och dagbarnvårdare. Öppna förskolan kan med fördel bedrivas i samarbete med frivilligorganisationer.

Fler familjecentraler bör inrättas där mödravårdscentral, barnavårdscentral och socialtjänsten kan samverka för att tidigt upptäcka barn som riskerar att fara illa och stötta familjer på olika sätt.

Äldreomsorg

Rätten att bestämma över sin egen vardag upphävs inte vid någon viss ålder. Vi har alla olika behov och önskemål. Vi välkomnar privata, ideella och kooperativa alternativ. Mångfalden av aktörer inom välfärden ökar kvaliteten och förbättrar verksamheterna.

Valfriheten har skapat alternativ som är tillgängliga för alla, inte bara för personer med höga inkomster. Varje människa har unika önskemål och förutsättningar. Utan konkurrens får vi ingen verklig valfrihet och valmöjligheterna blir betydligt färre. Vi ser med stor oro på att valfriheten inom välfärden succesivt minskar.

Kristdemokraterna vill införa en äldreboendegaranti. Alla som är 85+

ska ha rätt till äldreboende, utan biståndsbedömning. Vi avsatte 50 miljoner kronor för detta ändamål i budgeten för Stockholms stad 2015. Vi vill att majoritetens underlag för budget 2016 ska innehålla finansiering för att kunna genomföra denna äldreboendegaranti.

Hemtjänsten är avgörande för att många äldre ska ha möjlighet att fortsätta bo kvar hemma.

Kristdemokraterna vill utöka valfriheten för val av servicetjänster inom hemtjänsten. Det ska inte enbart vara enkelt att välja utförare av hemtjänst utan också vilken typ av tjänster man behöver hjälp med. Vi vill förenkla biståndsbedömningen och erbjuda alla över 80 år sex timmar att fritt förfoga över vad gäller olika servicetjänster.

Kristdemokraterna vill öka välbefinnandet inom äldreomsorgen genom god mat, utevistelser och kulturupplevelser. Vi vill vidare att Äldre direkt även framöver ska vara öppet på helger.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadens arbete ska präglas av tydligt brukarfokus. Alla personer med funktionsnedsättning ska erbjudas en god omsorg, stöd och service. Insatserna ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och syfta till att skapa förutsättningar för självständighet och delaktighet i samhället. Den enskildes rätt till individuell behovsprövning och att beslutade insatser verkställs inom skälig tid ska följas.

Staden bör utreda förutsättningarna för personer över 65 år att fortsätta delta i daglig verksamhet, i första hand för personer med psykisk ohälsa. Deltagarna i daglig verksamhet ska ges möjlighet till kontakter med den ordinarie arbetsmarknaden. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med arbetsmarknadsnämnden i syfte att visa vägar till arbete.

Personer med funktionsnedsättning ska ges ett värdigt bemötande i sina kontakter med personal hos stadens nämnder, bolag och samarbetspartners. Här är Stockholms stads bemötandeguide, som har tagits fram av socialnämnden i samråd med funktionshinderrörelsen, ett viktigt redskap.

Kristdemokraterna har tidigare drivit igenom att inriktningen vid större bostadsexploateringsprojekt ska vara att projekten innehåller en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende med prioriterad inriktning boenden för personer med funktionsnedsättning. Majoriteten har beslutat att denna princip ska gälla för projekt med fler än hundra lägenheter. Kristdemokraterna välkomnar detta förslag.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Föräldrastödinsatser ger goda effekter. Forskning visar att den största förebyggande effekten, för att barn inte ska få problem senare i livet, nås om insatser som föräldrastödsprogram riktas till alla familjer/vårdnadshavare. Det är samtidigt viktigt med riktade insatser till enskilda familjer och gruppstödinsatser till utsatta barn respektive föräldrar som brister i sitt föräldraskap.

Fältassistenter är en nödvändig resurs i stadens preventiva arbete med ungdomar. Deras mycket viktiga arbete med ungdomar i staden ska stödjas och i vissa stadsdelar utökas. Kristdemokraterna stöder den nya majoritetens satsning på fler fältassistenter. Vi vill också att Alliansens satsning på att fältassistenterna ska ha en tydlig närvaro i tunnelbanan fortsätter.

Stadsdelsnämnderna ska stödja ideella krafter som verkar för trygghet, till exempel nattvandrare.

Stadsmiljöverksamhet

Stockholm ska vara klotterfritt och det ska vara rent och städat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. På Kristdemokraternas initiativ finns nu appen Tyck Till som gör det lätt att felanmäla bland annat nedskräpning och klotter. Stadsdelsnämnderna ska samverka sinsemellan och med trafiknämnden för att hela staden ska vara snygg och välkött. Stadens städgaranti ska gälla, vilket innebär att städning och tömning av offentliga papperskorgar ska ske inom 24 timmar efter anmälan.

Kristdemokraterna beklagar att majoriteten valde att minska Stockholms stads budget för att hålla staden ren och vi önskar att anslagen framöver återställs till tidigare nivå.

Arbetsmarknadsåtgärder

Staden ska erbjuda ungdomar feriearbeten under både sommar- och vinterferier. Det är viktigt att staden eftersträvar att ungdomar med funktionsnedsättning erbjuds feriearbete. Staden ska samverka med det privata näringslivet för att företag ska ta emot fler feriearbetande ungdomar.
